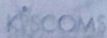


KISCOMS

INTERNATIONAL CONGRESS OF MEDICAL SCIENCES

6-7 May, 2017
Swiss Diamond Hotel
Prishtina, Republic of Kosovo

ABSTRACT BOOK FINAL PROGRAM



“Vlerësim i rrezikut shëndetësoro-ekologjik nga cilësia e ujërave sipërfaqësor në Shkup sipas parametrave mikrobiologjik”

L. Kostadinovski¹, Sh. Musa¹, M. Gjetaj-Jakovski¹, V. Dobrosavleviq¹, P. Simjanoski¹, R. Pejçinovska² / ¹Qendra për Shendet Publik – Shkup, R. e Maqedonisë

Hyrje: Cilësia e ujërave sipërfaqësorë ka rëndësi të madhe në aspektin shëndetësorë, ngase ka përdorim të gjerë, si për ujitje në bujqësi ashtu edhe për shfrytëzim të ujërave për sport dhe rekreim. Mostrat e ujit për analiza fiziko-kimike dhe bakteriologjike mirren njëherë në muaj prej 12 pikave matëse në Shkup.

Qëllimi: Përmirësimi i cilësisë së ujit në lumenjtë Vardar, Treska, Lepenc dhe Pçinja në raport me jorregullsinë e tyre sipas parametrave bakteriologjike.

Materiali dhe metoda: Të dhënat janë të fituara nga raporti vjetor për gjendjen sanitaro-higjienike të ujërave sipërfaqësorë nga ana e Qendrës për Shendet Publik në Shkup për vitin 2016. Në punim janë të përdorura metoda mikrobiologjike dhe fiziko-kimike si dhe përpunimi përfundimtar statistikor.

Rezultate: Analizat e mostrave të marrura nga ujërat sipërfaqësorë tregojnë pjesëmarrje procentuale të disa parametrave bakteriologjik, prej tyre 88,24% i takojnë numrit të mundshëm të baktereve koliforme, 44.12% E.Coli, 8.82% Enterococcus, 4.41% Proteus spp. , 2.94% Pseudomonas spp. dhe 1,47 numër i përgjithshëm i baktereve aerobe mezofile. Sipas rezultateve të fituara për përcjelljen e cilësisë të ujërave sipërfaqësore, 90% e lumenjëve i takojnë klasës së IV, 7.14 klasës së V ndërsa 1.43% klasës së II dhe të III.

Përfundim: Lumenjtë janë të ndotur si pasojë e ndikimit antropogjen, respektivisht hudhjes së pa trajtuar të ujërave të zeza komunale prej vendeve të banuara urbane. Patjetër është e nevojshme të përmirësohet cilësia e ujërave sipërfaqësore të lumenjëve për shkak të rrezikut potencial të shfrytëzimit të ujërave të kontaminuara për ujitje dhe për futjen e rrezikut në zingjirin e ushqimit për kafshët dhe njeriun.

Fjalë kyçe: Lumi, ujëra sipërfaqësore, jorregullësi bakteriologjike, ndotja, klasa.

“Assessment of environmental health risk from surface water quality in Skopje on microbiological parameters”

Lj.Kostadinovski¹, Sh.Musa¹, M.Gjetaj – Jakovski¹, V.Dobrosavljević¹, P.Simjanoski¹, R.Pejcinoska²/¹Center for Public Health – Skopje, R. Macedonia, ²Unemployed – Skopje, R. Macedonia

Introduction: Surface water quality is of great importance in terms of public health aspect, as well as for irrigation of agriculture and water sports and recreation. Water samples for physico-chemical and bacteriological analysis are taken once a month from 12 measuring points in Skopje.

Goal: Improving water quality of River Vardar, Treska, Pcinja and Lepenec in terms of their contamination in bacteriological parameters.

Materials and methods: The data are derived from the Annual Report of the hygienic-sanitary condition of surface water from CPH Skopje for year 2016. This paper uses microbiological and physico-chemical methods, as well as statistical processing of the data.

Results: Analyses of the taken samples from surface waters indicate the share percentage of certain bacteriological parameters and that 88,24% are probable number of coliform bacteria, 44,12% E. Coli, 8,82% Enterococcus, 4,41% Proteus spp., 2,94% Pseudomonas spp, and 1.47% total number of aerobic mesophilic bacteria. According to the results of monitoring the quality of surface water, 90% of the rivers belong to the class IV, while 7.14% of class V, and 1,43% of

classes II and III.

Conclusions: Rivers are polluted due to human influence, or discharge of untreated municipal wastewater from urban settlements. It is necessary to improve the quality of surface water from rivers because of the potential danger of using polluted water for irrigation and contamination in the food chain of cattle and humans.

Key words: River, Surface water, Bacteriological contamination, Pollution, Classes.